

Om det nordiske samarbeidet og om Kinnekullelandskapets helsebringende egenskaper

av Hans Vidar Ellingsen

avtroppende leder av Nordisk Samarbeidsgruppe for Amatørgeologer

I den sørøstre enden av det store innlandshavet Vänern ligger Kinne- viken med byen Lidköping. På den østre bredden ligger Kinnekulle som er Sveriges mest interessante område for de geologene - amatører og profesjonelle - som er opptatt av fossiler. Her er også det stedet der Sveriges første bosetninger etter istiden kan ha ligget. Et vakkert og storslagent kulturlandskap med mange minnesmerker og spor etter fortidens menneskelige aktiviteter.

Her i Hällekis arrangerte SARF (Sveriges Amatørgeologers Riksförbund) - årets riksmøte i regi av Skaraborgs Geologiska Sällskap 11. - 12. Mai 1996. NAGS hadde fått vennlig innbydelse til arrangementet, og det samme hadde Dansk Amatørgeologisk Unions - DAGUs, Mogens Hansen fått. Dette gav oss anledning til å avholde årets første møte i vår fellesnordiske NSGA, Nordisk Samarbeidsgruppe for Amatørgeologer.

Etter henholdsvis SARFs og NAGSs formannsskap de to siste årene, var det nu DAGU's tur til å overta formannskapet.

Hverken SARF eller NAGS var i de foregående år blitt funnet verdig til økonomisk støtte fra Nordisk Råds Kulturfond. De nordiske politikere har ikke oppfattet vår virksomhet som kultur, selv om vi organiserer flere tusen mennesker i virksomhet som har med jordklodens og menneskenes mest fundamentale forhold å gjøre. Vi er vel altfor lite merkverdige og «vanlige» til å fortjene støtte fra noe så eksotisk som Kulturfondet.

Men NAGS forsøkte likevel å arrangere et symposium i 1995 i forbindelse med Mossemessa i september. Dessverre ble arrangementet et tungt løft

NSGA

Samarbeidsgruppen har som målsetning å arbeide for felles interesser og utveksling av informasjon innen de nordiske land, og konkret å arrangere fellesnordiske symposier eller konferanser for de respektive medlemsforeningene. Av de nordiske organisasjonene var Danmark, Sverige og Norge representert, men ikke Finland.

Redaksjon:

* Redaktør; Geir Henning Wiik, N 2740 Roa, tlf. 61 32 61 59. - fax. 61 32 60 65 * Hans-Jørgen Berg, Motzfeldtsgt. 21, 0561 Oslo, tlf. 22 57 26 76 - * Knut Eldjarn, Blinken 43, N 1349 Rykkin, tlf. 67 13 34 96 * Claus Hedegaard, Museum of Paleontology, Univ. of California, 3, Earth Sciences Bldg. Berkeley, Cal 94720, USA - * O.T. Ljøstad, (foto), Elgvn. 30, N- 2400 Elverum, tlf. 62 41 02 99 - * Bjørn Holt, annonser; Karjolvn. 51, N- 1600 Fredrikstad, tlf. 69 39 07 78, el. 69 14 07 50 * Ronald Werner, Tinnegrend st. Notodden * Skolesjefen i Oslo, Ballangrud skole

---->

uten økonomisk støtte, slik at deltakerne fra de nordiske land uteble - med unntak av finnene som stilte opp med entusiasme.

Etter drøftelsene i NSGA ble vi enige om fortsatt å holde Samarbeidsgruppen aktiv, og forsøke oss med andre sponsorer - i første rekke fra industrien - for å få frem arrangementer. I utgangspunktet ble det foreslått å delta på en tilstelning i regi av DAGU som skulle finne sted på Fur i Limfjorden den 1. Juni dette år. Dette var ikke kunngjort i STEIN, og det ble litt kort tid til å ordne seg. Undertegnede syntes imidlertid at opplegget fristet nok til å delta på privat basis.

Vi ser frem til videre utspill fra DAGU's side.

SARF

SARF's riksmøte ble avviklet under sikker ledelse av formannen Rolf Lindén, og gikk greit unna etter den oppsatte dagsorden. Det antas at ledelsen i SARF vil referere møtet på behørig vis.

Det forelå et forslag fra Västerbotten Amatörgeologer om å etablere egen hjemmeside på Internet for å spre informasjon om SARF's virksomhet. Riksmøtet avslo dette i denne omgang med begrunnelsen at det ville koste for meget, og at tiden ennå ikke var moden for et slikt opplegg hos de enkelte foreninger. Undertegnede synes at forslaget er svært interessant, og at et slikt opplegg utvilsomt vil være aktuelt i fremtiden, også for oss i NAGS og andre lignende interesseorganisasjoner. Det er bare et spørsmål om når tiden er inne til å rettferdiggjøre kostnadene.

Ove Torstensson fra Stockholm redigerte for et interessant prosjekt som ble kaldt «Fyndortsbeskrivningsprosjektet», som man hadde fått arbeidsmarkedsmidler til å gjennomføre. Hensikten er å legge inn SARF's lokalitetsbeskrivelser på et data-system kaldt «Sveriges National Atlas», eller kort PC-Atlasen. Dette er et omfattende system for håndtering av nasjonal

geografisk informasjon med 17 temabind, og det kan kjøpes som komplett pakke eller i enkelte deler. Det omfatter blant annet Sveriges kart, Skogen, Befolkningen, Miljøet o.s.v. og altså heriblant geologiske funnsteder. Pr. dato er ca 100 beskrivelser lagt inn, eksempelvis: Bastnäs, Lainijaur m.m. Beskrivelsene inneholder blant annet historikk, geologisk beskrivelse, mineraler m.m.

Det var lagt opp til flere turer, både geologiske og kulturelle. Kinnekulle er virkelig et sted det er verdt å besøke. Opplegget var velorganisert med mulighet for overnatting i de gamle bygningene i Hällekis, hvor det også var etablert forskjellige verksteder og butikker for brukskunst og lignende. Et museum viser et utsnitt av fossiler som er blitt funnet der.

Berggrunnen i Kinnekulle består av avsetninger helt fra kambrium til perm. De forskjellige lagene inneholder fossiler av mange slag, og det var spennende å lete i de tildels enorme bruddene som var anlagt i tidligere tider. Virksomheten var basert på brenning av kalk fra de store avsetningene. Til å begynne med ble brenningen utført med brensel fra skogene, inntil man fant på å benytte alunskiferen som brensel. Denne inneholder olje nok til å fyre opp under kalken, og veldige, rustrøde slagghauger ligger igjen etter denne virksomheten. Under krigen forsynte alunskiferen den svenske flåten med olje til fremdriften.

Ellers er det fascinerende å vandre rundt i området, ikke minst i et stort skogsområde som har vært fredet fra 1910. Den kalkholdige jorden gir god fruktbarhet, og eikeskogen var den mest imponerende jeg har sett. Her i denne skogen ble det sagt at alle løvtrær som finnes i Sverige også vokste her. Fugle- og dyrelivet er rikholdig, og vi så både rådyr og elg på vandringen.

En vårdagsvandring her er helsebot for sjel og kropp.